ЕУ ВЕСТИ

ЕУ ЦЕНТАР
ноември 2023 година
ЕУЦ-број 88/2023

ПАКЕТ ЗА ПРОШИРУВАЊЕ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА 2023

На 8 ноември 2023 година Европската комисија го усвои и презентира Пакетот за проширување за 2023 година, кој обезбедува детаљна оценка за состојбата и напредокот постигнат од земјите од Западен Балкан и Турција и за првпат Украина, Република Молдавија и Грузија на нивните соодветни патишта кон пристапување во Европската Унија. Извештајот особено се фокусира на напредокот во спроведувањето на фундаменталните реформи, како и на обезбедувањето јасни насоки за реформските приоритети кои претстојат. Пристапувањето претставува и ќе остане процес заснован на заслуги, целосно зависен од објективниот напредок постигнат од секоја земја.

Република Северна Македонија продолжи целосно да се усогласува со Заедничката надворешна и безбедносна политика на ЕУ (ЗНБП). Земјата, постигна одреден напредок во областа на правдата, слободата и безбедноста, вклучително и борбата против организираниот криминал и управувањето со миграцијата.

Како земја која преговара, Република Северна Македонија треба да го исполни спроведувањето на реформите поврзани со ЕУ, вклучително и во судството, борбата против корупцијата и организираниот криминал, реформите на јавната администрација, вклучително и управувањето со јавните финансии и јавните набавки.

Република Северна Македонија продолжи со напорите за зајакнување на демократијата, додека се соочи со значителни предизвици во областа на владеењето на правото. Земјата се обврза да започне и да ги постигне релевантните уставни измени како прашање на приоритет.

Парламентот и Владата се обврзаа да започнат и приоритетно да ги постигнат релевантните уставни измени, со цел во Уставот да се вклучат и граѓаните кои живеат во границите на државата.

Граѓанското општество продолжи да игра важна улога во процесите на донесување одлуки и во следењето на активностите на државата.

Европската комисија нотира дека земјата одржува добри односи со другите земји од проширувањето и продолжи да се ангажира во регионалните иницијативи.

Во 2022 година, економијата беше тешко погодена од последиците од руската агресивна војна против Украина, што значително го забави нејзиното закрепнување по КОВИД-19. Владата ги поддржа домаќинствата и бизнисите преку големи енергетски субвенции, даночни намалувања и насочена директна поддршка на приходите.

Процесот на проверка на правото на ЕУ напредуваше непречено, а властите покажаа високо ниво на посветеност. Европската комисија во јули годинава му ги претстави на Советот извештаите од скрининг за „основните кластери“ за Република Северна Македонија и се радува на брзо следење, со цел да се отворат преговорите за овој кластер до крајот на годината.

https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu

Содржина на вести:

Пакет за проширување на Европската унија 2023	1
Во фокусот на Европскиот парламент	2-3
Собраниски активности поврзани со европските прашања	4-5
Презентиран нов план за раст на Западен Балкан	6
Министерски состанок ЕУ-Западен Балкан	6
Усогласен „Кривичниот законик“ на ЕУ за еколошки криминал	7
Непочитување на одредби од договорот за слободно движење на работници	7
Правила за онлајн аплицирање за шенген визи	8
Есенска економска прогноза 2023	8
План за привлекување на странски работници	9
Буџетот на ЕУ за 2024 година	9
ЕК: Финансиски санкции за Бугарија	10
Италија забрани производство и продажба на „култивирано месо“	10
Семејствата со едно дете најбројни во ЕУ	11
ЕУ календар / декември 2023	11

ВО ФОКУСОТ НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ

www.europarl.europa.eu

Пленарна сесија 8 и 9 ноември 2023

Европскиот парламент останува посветен на борбата против антисемитизмот, потребни се итни мерки за борба против омразата и дискриминацијата истакна, претседателката на ЕП, Роберта Мецола во своето обраќање на отворањето на ноемвриската сесија на ЕП.

Во изминатите петнаесет години, Парламентот и Меѓународната фондација за награда Карло Велики заеднички ја доделуваат Европската младинска награда Карло Велики на проекти предводени од младите кои ја поддржуваат демократијата и промовираат соработка во Европа, рече претседателот. Оваа година, наградата за првото место и припадна на AILEM од Белгија, јазична апликација прилагодена за бегалци и баратели на азил, истакна Мецола.

Во своето обраќање пред Парламентот, амбасадорката на добра волја на УНХЦР Кејт Бланшет ја повика ЕУ да не ги зацврстува границите и ја осуди практиката на екстернализирање на обработката на азилот. Таа повика да се почитува меѓународното право за бегалци, особено Женевската конвенција од 1951 година, бидејќи тоа „не само што е сè уште релевантно, туку и основно за нашето заедничко човештво“.

За време на дебатата за самитот на ЕУ со претседателот на Европскиот совет, Шарл Мишел, и претседателката на Европската комисија, Урсула фон дер Лајен, европратениците ги осудија терористичките напади на Хамас и истакнаа дека хуманитарната помош мора да стигне до оние на кои им е потребна.

Европратениците со акламација го избраа Виктор Негреску (С&Д, Романија) да го замени квесторот во заминување Моника Бенова (Неприврзан, Словачка). Негреску беше единствениот кандидат. Врз основа на Деловникот за работа на Парламентот, се избира нов квестор кој ќе го пополни испразнетото место според постоечкиот редослед на првенство - така што тој стана третиот квестор во Парламентот.

Европарламентот усвои преговарачка позиција за обновување на правилата на ЕУ за одобрување тип и надзор на пазарот на моторни возила (евро 7) со 329 гласа. Новата регулатива ќе ги ажурира сегашните граници за емисиите на издувните гасови (како што се азотни оксиди, честички, јаглерод моноксид и амонијак) и ќе воведе нови мерки за намалување на емисиите од гумите и сопирачките и зголемување на издржливоста на батеријата.

Со усвоената резолуција европратениците сакаат поголем надзор на ниво на ЕУ и подобри напори за ограничување на способноста на Москва да ги заобиколи рестриктивните мерки на ЕУ. Тие забележуваат дека Европската Унија сè уште останува еден од најголемите клиенти на Русија за фосилни горива, поради континуираниот увоз на гас од гасоводот и ЛНГ, како и поради различните исклучоци од забраната за увоз на сурова нафта и нафтени производи.

Европарламентот го одобри продолжувањето на мандатите на европските ревизори Бетина Јакобсен (со 521 глас) и Тони Марфи (со 496 гласа) и ја одобри кандидатурата на Алехандро Бланко Фернандез (со 431 глас), номиниран од Шпанија.

Со 399 гласа Европарламентот направи важен чекор кон спроведувањето на амандманот на законот со кој се уредуваат приходите на ЕУ, таканаречената „Одлука за сопствени ресурси“ (ОРД).

„Законот за податоци“, веќе договорен меѓу европратениците и земјите-членки, има за цел да ги стимулира иновациите преку елиминирање на бариерите за пристап до податоците. Новото законодавство воспоставува правила за споделување на податоци генерирани преку користење на поврзани производи или сродни услуги (на пример, Интернет на нештата, индустриски машини) и им овозможува на корисниците пристап до податоците што ги генерираат. Тоа ќе придонесе за развој на нови услуги, особено во вештачката интелигенција, каде што се потребни огромни количини на податоци за обука за алгоритам.

ВО ФОКУСОТ НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ

Пленарна сесија 20 и 23 ноември 2023

Со 448 гласа европратениците се согласија со воспоставување систем за подобрување на капацитетот на ЕУ за квантифицирање, следење и верификација на отстранувањето на јаглеродот.

Европарламентот усвои став за законодавството наменето да го зајакне производствената моќ на Европа во технологиите потребни за декарбонизација. „Нето-нула индустриски акт“ поставува цел Европа да произведе 40% од своите годишни потреби за распоредување во нето-нула технологии до 2030 година, врз основа на националните енергетски и климатски планови (NECPs) и да освои 25% од вредноста на глобалниот пазар за овие технологии.

Европратениците усвоија предлог мерки на ЕУ за подобрување на условите за живот и работа за професионалците кои работат во уметничкиот, културниот и креативниот сектор. Во законодавната иницијатива, усвоена со 433 гласа европратениците нагласуваат дека празнините меѓу националните општествени системи, различните национални дефиниции за уметниците и правилата што важат за самовработените работници создаваат нефер услови.

Со 462 гласа европратениците ги сигнализираат своите препораки за стратешките цели на ЕУ пред Конференцијата на ОН за климатски промени COP28, што го означува првото глобално преземање на акции според Парискиот договор. Резолуцијата повикува на крај на сите директни и индиректни субвенции за фосилни горива, на национално, ЕУ и глобално ниво, „што е можно поскоро и најдоцна до 2025 година“.

Во своето обраќање пред европратениците кенискиот претседател Вилијам Руто повика на посилна меѓународна соработка во борбата против климатските промени, борбата против сиромаштијата и справувањето со конфликтите.

Европарламентот со 590 гласа усвои став за посилно „право на поправка“ за потрошувачите. Предлогот има за цел да поттикне поодржлива потрошувачка, преку олеснување на поправката на неисправните стоки, намалување на отпадот и поддршка на секторот за поправки.

Европратениците се подготвени да започнат разговори со земјите од ЕУ за нови мерки за зајакнување на целите за намалување на емисијата на CO2 за новите тешки возила, кои вклучуваат автобуси, камиони и приколки. Тие ја усвоија својата преговарачка позиција со 445 гласа.

Европарламентот го одобри барањето на Белгија за поддршка од Европскиот фонд за прилагодување на глобализацијата за расселените работници (ЕГФ) за 421 работник од Makro Cash & Carry Belgium NV во Валонија.

Договорот за слободна трговија (FTA) ќе ги отстрани 100% од новозеландските царини за извозот на ЕУ при неговото влегување во сила и ќе ги укине 98,5% од царините на ЕУ за трговијата со Нов Зеланд по седум години. Договорот, одобрен со 524 гласа ги заштитува сите географски ознаки (ГИ) на ЕУ за вината и алкохолните пијалаци, заедно со списокот од 163 познати ГИ на прехранбени производи на ЕУ.

Бугарскиот премиер Николај Денков во своето обраќање пред европратениците ја повика ЕУ да игра поактивна улога на меѓународната сцена, како посредник и гарант на мирот.

Европарламентот усвои став за новите правила за пакување ширум ЕУ, за справување со постојано растечкиот отпад и зајакнување на повторната употреба и рециклирање.

Европратениците го одобрија извештајот, кој го сочинува мандатот на Парламентот за преговори со владите на ЕУ, со 426 гласа.

По Конференцијата за иднината на Европа и во контекст на невидени предизвици и повеќекратни кризи, европратениците изнесоа предлози за промена на ЕУ.

Европарламентот со 299 гласа против го отфрли предлогот на Комисијата за одржлива употреба на производи за заштита на растенијата, а 207 го поддржаа предлогот. Советот допрва треба да одлучи за својот став по предлогот за да утврди дали тој е дефинитивно отфрлен или ќе се врати во Парламентот на второ читање.

www.europarl.europa.eu

СОБРАНИСКИ АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО ЕВРОПСКИТЕ ПРАШАЊА

Претседателот на Собранието, Талат Џафери, на 8 ноември 2023 година официјално го прими Извештајот на Европската Комисија за напредокот на Република Северна Македонија за 2023 година од амбасадорот на Европската Унија во нашата земја, Н.Е. Дејвид Гир. На средбата, покрај претседателот, присуствуваа потпретседателите на Собранието, Горан Мисовски и Хусни Исмаили, координаторот на пратеничката група на СДСМ, Јован Митрески, координаторот на Алијанса за Албанците, Атнан Незири, заменик-координаторот на пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ, Дафина Стојановска и генералната секретарка на Собранието, Цветанка Иванова.

www.sobranie.mk

На 1 ноември 2023 година претседателот на Собранието, Талат Џафери оствари средба со потпретседателката на германскиот Бундестаг, Ајдан Озогуз, на која изрази задоволство од посетата и истакна дека истата претставува знак на континуираниот германски интерес за унапредување на соработката на сите нивоа, вклучително и на парламентарно ниво.

На 15 ноември 2023 година Џафери оствари средба со министерката за надворешни работи на Романија, Луминица Одобеску. На средбата Џафери истакна дека севкупните односи меѓу двете држави се карактеризираат со висок степен на пријателство, конструктивен и отворен политички дијалог заснован врз партнерски однос и заемно почитување. Одобеску укажа на важноста за продолжување на билатералната соработка на двете земји со ист интензитет и за продлабочување на соработката од економски аспект. Двајцата соговорници се согласија дека интензивирањето на парламентарната соработка со фокус на соработката во однос на европските прашања е од големо значење.

На 14 ноември 2023 година Џафери оствари средба со претседателот на Народното Собрание на Република Бугарија, Росен Желјазков. Тој искажа спремност за отворен разговор и внесување на нови, свежи текови во политиката меѓу две соседни земји. Се заложи да престане тонот на комуникација кој не е во линија на потребното ниво, пред сѐ, заради подобрување на билатералните односи меѓу двете земји, како и заради членството на Република Северна Македонија во Европската Унија.

На 17 ноември 2023 година Џафери имаше свое обраќање на 11 Состанок на спикери на парламентите на земјите од Југоисточна Европа за проширувањето на ЕУ на тема „Процесот на европска интеграција во Југоисточна Европа“. Во своето обраќање Џафери нагласи дека државата донесе тешки одлуки, имајќи ја предвид иднината на земјата и благосостојбата на нашите граѓани. Укажа дека проширувањето е една од најдобрите политики на Унијата како геостратешка потреба и е долгорочна инвестиција за цела Европа во политичка, безбедносна и економска смисла.

СОБРАНИСКИ АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО ЕВРОПСКИТЕ ПРАШАЊА

Националниот совет за евроинтеграции и Комисијата за европски прашања на 16 ноември 2023 година одржаа заедничка седница за Извештајот на Европската комисија за Република Северна Македонија за 2023 година. Седницата ја отвори претседателот на НСЕИ, Александар Николовски, кој пред нејзиното започнување оствари средба со евроамбасадорот Дејвид Гир, шеф на Делегацијата на ЕУ, во врска со новиот план за Западен Балкан, кој вклучува грантови и заеми за забрзување на економската конвергенција со ЕУ во износ од 6 милијарди евра. Свои обраќања на седницата имаа вицепремиерот за европски прашања, Бојан Маричиќ, претседателот на Комисијата за европски прашања, Арбер Адеми други пратеници, кои ги искажаа своите мислења за овогодишниот Извештај на Европската комисија за напредокот на земјата.

Делегација на Собранието во состав: Арбер Адеми, претседател и Марија Петрушевска, членка на Комисијата за европски прашања на Собранието на 8 ноември 2023 година учествуваа на Конференција на тема: „Парламентарната димензија на Берлинскиот процес“, која се одржа во Берлин, на покана на претседателот на Комисијата за европски прашања во германскиот Бундестаг, Антон Хофрајтер. Претседателот на Комисијата, Адеми, имаше свое обраќање на Првиот панел посветен на „ЕУ-институционални реформи во однос на пристапувањето на земјите од Западен Балкан и улогата на Берлинскиот процес и неговата парламентарна димензија“

На 16 ноември 2023 година претседателот на Комисијата за европски прашања, Арбер Адеми оствари средба со Рене Троказ, специјален пратеник за Западен Балкан и Матје Абграл надлежен за Република Северна Македонија и Црна Гора и за безбедносни прашања на Западен Балкан во Француското Министерство за Европа и за надворешни работи, во придружба на Францускиот амбасадор во нашата земја, Сирил Бомгартнер. Осврнувајќи се на напредокот на нашата земја кон ЕУ, истакна дека очекува тој да оди по нагорна линија, имајќи предвид најновите геополитички процеси во регионот.

Делегација на Комисијата за европски прашања на Собранието, во состав: Арбер Адеми, претседател, Фаница Николовска, членка и заменици-членови Бети Рабаџиевска-Наумовска, Игор Здравковски и Абдула Салиу, на 17 ноември 2023 година учествуваа на заедничка интерпарламентарна средба на Комисиите за европски прашања и надворешни работи на Парламентите на Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарија, Република Северна Македонија, Косово и Хрватска, што се одржа во Парламентот на Косово во Приштина.

На 22 и 23 ноември 2023 година, Делегација во состав: г-ѓа Соња Мираковска, претседател на Делегацијата, г-ѓа Фисникe Бектеши Шаќири, заменик-претседател, г-ѓа Жаклина Лазаревска, член, г-ѓа Маја Морачанин, член, г-ѓа Иванка Василевска, член, г-ѓа Жаклина Пешевска, член и г-ѓа Сафие Садики Шаини, заменик-член на Делегацијата учествуваа на Состанокот на Мешовитиот парламентарен комитет - Република Северна Македонија и ЕУ, во Европскиот парламент во Стразбург. На состанокот беа усвоени заеднички Препораки кои опфаќаат повеќе аспекти на меѓусебните односи.

ПРЕЗЕНТИРАН НОВ ПЛАН ЗА РАСТ НА ЗАПАДЕН БАЛКАН

Европската комисија на 8 ноември 2023 година усвои нов План за раст за Западен Балкан, со цел да донесе некои од придобивките од членството во регионот пред пристапувањето, да го поттикне економскиот раст и да ја забрза многу потребната социо-економска конвергенција. Предложен е нов реформски и раст на Западен Балкан од 6 милијарди евра за периодот 2024-2027 година. Плаќањата ќе се случат дури по исполнување на договорените реформи.

Новиот план за раст за Западен Балкан се заснова на четири столба, насочени кон:

1. Подобрување на економската интеграција со единствениот пазар на Европската Унија, под услов Западен Балкан да се усогласи со правилата на единствениот пазар и истовремено да ги отвори соодветните сектори и области за сите нивни соседи, во согласност со Заедничкиот регионален пазар;
2. Зајакнување на економската интеграција во рамките на Западен Балкан преку Заедничкиот регионален пазар, врз основа на правилата и стандардите на ЕУ;
3. Забрзување на фундаменталните реформи, вклучително и на основниот кластер, поддршка на патот на Западен Балкан кон членство во ЕУ, подобрување на одржливиот економски раст, вклучително и преку привлекување странски инвестиции и зајакнување на регионалната стабилност;
4. Зголемување на финансиската помош за поддршка на реформите преку средства за реформи и раст за Западен Балкан за периодот 2024-2027 година, предлог за нов инструмент вреден 6 милијарди евра, кој се состои од 2 милијарди евра грантови и 4 милијарди евра концесиски заеми, со плаќање условено партнерите на Западен Балкан да исполнат конкретни социо-економски и фундаментални реформи.

Како дел од Планот за раст, секој партнер од Западен Балкан ќе биде поканет да подготви реформска агенда заснована на постојните препораки, вклучително и од годишниот пакет за проширување и Програмите за економски реформи (ERP) на земјите. Оваа реформска агенда ќе биде консултирана, оценувана и усвоена од Комисијата.

https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu

МИНИСТЕРСКИ СОСТАНОК ЕУ-ЗАПАДЕН БАЛКАН

На 13 ноември 2023 година во Брисел се одржа состанок на шефовите на дипломатиите на државите од Западен Балкан и на земјите-членки на Унијата, со кој претседаваше високиот претставник на ЕУ за надворешна политика и безбедност, Жосеп Борел.

Учесниците на состанокот разменија мислења за предизвиците во регионот и неговата европска иднина во време кога политиката за проширување на Унијата доби нов моментум и по неодамнешното усвојување на извештаите за проширување на Еврокомисијата со кои се оценува напредокот на секој партнер на европскиот пат. Состанокот понуди можност за размена на мислења за предизвиците во регионот и неговата европска иднина во време кога политиката за проширување на ЕУ доби нов моментум и по неодамнешното усвојување на извештаите за проширување на Комисијата со кои се оценува напредокот на секој партнер на патот кон ЕУ. Високиот претставник Борел ја повтори континуираната силна поддршка на ЕУ - политичка, техничка и финансиска - на сите кандидати и потенцијални кандидати за да им помогне да ги унапредат клучните политички, институционални, социјални и економски реформи. Во таа насока, новиот План за раст треба да им овозможи на партнерите да ги засилат реформите и инвестициите за значително да се забрза брзината на процесот на проширување и растот на нивните економии. Пред министерскиот состанок шефовите на министрите од регионот имаа средба и со шефовите на дипломатиите на седумте држави пријатели на Западниот Балкан, кои се залагаат за побрза интеграција на западнобалканските земјите во ЕУ. Земјава на министерскиот состанок ја претставуваше заменик-министерката за надворешни работи Фатмире Исаки.

УСОГЛАСЕН „КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК“ НА ЕУ ЗА ЕКОЛОШКИ КРИМИНАЛ

Претседателството на Советот на ЕУ и преговарачите на Европскиот парламент на 16 ноември 2023 година постигнаа договор за текстот на законската регулатива на Унијата за санкционирање на прекршоци поврзани со нанесување штети на животната средина.

Според еврокомесарот за животна средина Виргиниус Синкевичиус, кој во име на Европската комисија е формален предлагач на директивата, со неа ЕУ ќе ја засили својата акција за еколошка заштита и санкционирање на загадувачите на животната средина.

Новата директива има за цел да воспостави минимални правила за дефинирање на кривичните дела и санкции поврзани со животната средина, заменувајќи ја досегашната законска регулатива за оваа сфера усвоена во 2008 година. Предложената директивата попрецизно го дефинира поимот еколошки криминал, вклучува нови кривични дела поврзани со животната средина и предвидува соодветни казни за нивните сторители, како за физички, така и за правни лица. Со новата регулатива се предвидува бројот на прекршоци поврзани со животната средина да се зголеми од сегашните девет на 18, меѓу кои се и илегална трговија со дрва, незаконско рециклирање на штетни материјали на бродови, непочитување на законодавството за хемикалии, рекламирање на производи поврзани со уништување на шумите, загадување на морињата и нелегално црпење на вода. На листата на кривични дела е додаден и прекршок, кој според дефиницијата е близок до меѓународната квалификација на екоцидот. Според глобалната дефиниција, екоцидот претставува кривично дело кое предизвикува масовното уништување на животната средина. Се очекува усогласената директива да биде одобрена од земјите-членки на ЕУ, по што таа формално треба да биде усвоена во Европскиот парламент во февруари 2024 година.

https://www.consilium.europa.eu

НЕПОЧИТУВАЊЕ НА ОДРЕДБИ ОД ДОГОВОРОТ ЗА СЛОБОДНО ДВИЖЕЊЕ НА РАБОТНИЦИ

Европската комисија на 16 ноември 2023 година донесе одлука да ја тужи Белгија пред Судот за правдата на Европската Унија поради непочитување на одредбите од Договорот за слободно движење на работниците поврзани со оданочувањето на нерезидентите со скромни приходи.

Врз основа на претходна тужба на Еврокомисијата против Белгија, Судот на правдата на 10 март 2022 година утврди дека белгиските власти го прекршиле Договорот за слободно движење на работниците, со тоа што одбиле да ги ослободат од оданочување оние даночни обврзници-нерезиденти кои помалку од 75% од својот вкупен приход го заработуваат во Белгија или пак немаат значителен приход во државата во која живеат. Како реакција на пресудата од 2022 година, Белгија го прошири опсег на даночно ослободување, но сепак, според ЕК, со тоа не престана во целост да го прекршува Договорот.

При скрининг за проверка на усогласеноста на законодавствата на земјите-членки со регулативите на ЕУ, Еврокомисијата утврди дека Белгија ги крши одредбите од Договорот за слободно движење на работниците, за што упати формално известување до белгиските власти во мај 2016 година.

Оттогаш, според ЕК и покрај нејзиното укажување и судската пресуда, Белгија и натаму останува неусогласена со европската регулатива за ова прашање, како единствена меѓу членките на ЕУ.

Откако последното формално известување испратено во јули 2023 за усогласување на белгиското законодавство со одредбите на вроди со плод, Еврокомисијата одлучи одново да ја тужи Белгија пред Судот за правдата, со барање да и бидат изречени финансиски санкции за неуспехот да усвои национални законски прописи во согласност со законодавството на ЕУ.

https://ec.europa.eu

ПРАВИЛА ЗА ОНЛАЈН АПЛИЦИРАЊЕ ЗА ШЕНГЕН ВИЗИ

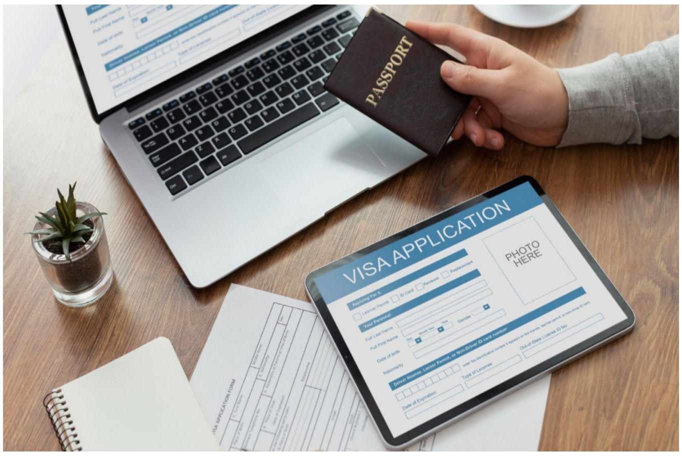

Советот на ЕУ на 13 ноември 2023 година усвои два прописи со нови правила со кои се овозможува онлајн аплицирање за виза за патување во Шенген зоната. Можноста за аплицирање за Шенген виза преку интернет ќе претставува големо подобрување за граѓаните и за обработката на апликацијата. Тоа ќе го поедностави процесот на аплицирање за патниците и во исто време ќе ги растовари националните администрации, кои ќе можат да одговорат побрзо и поефективно, изјави шпанскиот министер за внатрешни работи Фернандо Гранде-Марласка Гомез, чија земја е актуелен претседавач со ЕУ.

Со новите прописи се предвидува создавање платформа за аплицирање за виза за влез во ЕУ, преку која ќе се поднесуваат сите барања за издавање на Шенген визи, со неколку исклучоци. На платформата, апликантите за виза ќе можат да ги внесат сите релевантни податоци, да прикачуваат електронски копии од нивните патни и други придружни документи, како и да го платат соодветниот надомест.

Со платформата апликантите за визи повеќе нема да имаат потреба да одат лично во амбасадите или конзулатите. Аплицирање со физичко присуство ќе биде потребно само за оние лица кои првпат поднесуваат барање за виза, чии биометриски податоци повеќе не се валидни или пак имаат нов патен документ. Новите прописи предвидуваат замена на сегашните налепници за визи со криптографски потпишан баркод. Тие ќе стапат во сила на 20-от ден од нивното објавување во Службениот весник на Европската Унија, а нивната примена ќе започне откако ќе бидат завршени сите технички формалности околу новата визна платформа и дигиталните визи.

https://www.eeas.europa.eu

ЕСЕНСКА ЕКОНОМСКА ПРОГНОЗА 2023

Европската комисија ја објави Есенската економска прогноза 2023, која предвидува раст на БДП во 2023 година на 0,6% и во ЕУ и во еврозоната. Ова е 0,2 процентни поени (пп) пониска од проектираната во лето и уште поголема надолна ревизија во однос на Пролетната прогноза, за 0,4 пп. Во иднина, растот се очекува благо да закрепне, бидејќи потрошувачката закрепнува со зголемувањето на реалните плати, инвестициите остануваат поддржувачи и надворешната побарувачка се зголемува.

Се предвидува дека растот на БДП на ЕУ ќе се подобри на 1,3% во 2024 година, сè уште под потенцијалот и надолна ревизија од 0,1 пп од летото. Се предвидува дека ќе добие дополнително темпо, до 1,7%, во 2025 година.

Во еврозоната, растот на БДП се предвидува да биде малку помал, од 1,2% во 2024 година и 1,6% во 2025 година. Се проценува дека инфлацијата на ХИЦП достигна двегодишен минимум во еврозоната во октомври и се предвидува дека ќе продолжи да се намалува во текот на хоризонтот на прогнозата. Во ЕУ, вкупната инфлација треба да се намали од 6,5% во 2023 година на 3,5% во 2024 година и 2,4% во 2025 година. 2025 година.

Надворешната побарувачка даде мала поддршка досега оваа година, бидејќи глобалната трговија со стоки продолжи да се намалува. Глобалниот раст (со исклучок на ЕУ) се предвидува да достигне 3,5% во 2023 година. Се предвидува дека ќе се намали до 3,2% во 2024 година, а потоа се очекува тој повторно да се зголеми на 3,5% во 2025 година. Суфицитот на тековната сметка на ЕУ треба да се подобри на 2,5% во 2023 година и да се стабилизира со таа стапка во текот на предвидениот хоризонт.

https://economy-finance.ec.europa.eu

ПЛАН ЗА ПРИВЛЕКУВАЊЕ НА СТРАНСКИ РАБОТНИЦИ

Европската комисија на 15 ноември 2023 година презентира пакет иницијативи за привлекување на стручно оспособени работници од странство и да ја олесни нивната мобилност во рамка на ЕУ, наречен „Мобилност на вештини и таленти“, поттикната од недостигот на стручна работна сила во повеќе сектори во земјите членки на Унијата.
Ова е прва досега рамка за поттикнување на мобилноста во Европа. Мерките имаат за цел да го олеснат поврзувањето на работодавците во ЕУ со лицата од трети земји кои бараат работа, како и да го промовира признавањето на нивните квалификации и да ја поттикне нивната мобилност.
Комисијата предлага да се формира „Базен за таленти на ЕУ“, за да се олесни регрутирањето на баратели на работа од земји кои не се членки на ЕУ во професии од кои има недостиг на ниво на ЕУ. Со оваа платформа треба да се олесни и забрза меѓународното регрутирање, за да им се помогне на работодавците да пристапат до поширок фонд на стручни работници и таленти. Таа платформа ќе обезбеди информации за процедурите за регрутирање и миграција во земјите-членки и вклучува силни заштитни мерки за да се обезбеди фер регрутирање и работни услови.
Олеснувањето на признавањето на квалификациите и валидацијата на вештините стекнати во земјите кои не се членки на ЕУ, ќе им овозможува на работодавците да најдат квалификувани работници, а на државјаните на трети земји кои бараат работа - пристап до пазарот на трудот во ЕУ, како и нивна интеграција. Комисијата препорачува збир на мерки за поедноставување и забрзување на признавањето на образованието и квалификациите на државјаните на трети земји, преку модернизација на сегашниот систем. Предлогот вклучува и обврска на Комисијата да ги следи и да ги поддржува земјите-членки во развојот на национални акциски планови за конкретна имплементација на целите.

https://ec.europa.eu

БУЏЕТОТ НА ЕУ ЗА 2024 ГОДИНА

Советот на ЕУ го одобри Заедничкиот буџет на Унијата за 2024 година, кој беше усогласен со Европскиот парламент на 11 ноември, во кои вкупните обврски се утврдени на 189 милијарди и 385,4 милиони евра, а вкупните исплати на 142 милијарди и 630,3 милиони евра.
Дополнително 360 милиони евра се оставени како резерва за евентуални непредвидени потреби на ЕУ.
Според Европскиот совет, Буџетот за следната година ги одразува главните приоритети на ЕУ, вклучувајќи ги економското зајакнување, зелената и дигиталната транзиција, како и можностите за реакција во актуелниот сложен геополитички контекст.
Европската комисија ја предложи првата верзија на буџетот за следната година на 7 јуни. По ова, на 5 септември Советот на ЕУ го усогласи својот став за предлогот, по што на 9 октомври Европската комисија излезе со измената верзија на Предлог-буџетот. На 18 октомври, Европскиот парламент предложи амандмани на новиот предлог усогласен со ставот на Советот на ЕУ, кој пак ги одби предложените измени од страна на европратениците. По ова беше свикан состанок на Комитетот за помирување, во чии рамки на 11 ноември Советот на ЕУ и Европскиот парламент постигнаа договор за конечната верзија на Буџетот на Унијата за 2024 година.
Инаку, Комитетот за помирување е составен од по еден претставник на секоја од 27-те земји-членки на ЕУ и од 27 европратеници, во кој Европската комисијата ја има улогата на посредник за усогласување на ставовите на двете страни.

https://spanish-presidency.consilium.europa.eu

ЕК: ФИНАНСИСКИ САНКЦИИ ЗА БУГАРИЈА

Европската комисија на 16 ноември 2023 година одлучи да започне тужба против Бугарија во Судот за правдата на Европската Унија поради неусогласување на националното законодавство со Директивата на ЕУ за правата на жртвите, со барање на земјата да и бидат изречени финансиски санкции.
Согласно со одредбите од Директивата за правата на жртвите, земјите-членки на ЕУ требаше да ги усогласат своите национални законодавства со неа најдоцна до 16 ноември 2015 година.
Во јануари 2016 година, Еврокомисијата испрати писмо со формално известување до Бугарија дека не се усогласила со Директивата. По бројните размени на дописи со бугарските власти и земајќи ги предвид најновите одговори од Софија, ЕК одлучи да ја упати земјата на Судот на правдата, бидејќи две одредби од Директивата за правата на жртвите сè уште не се вклучени во бугарското законодавство.
Комисијата нагласува дека ќе бара Судот да и изрече финансиски санкции за Бугарија, поради неусогласеност со законодавна директива на ЕУ.
Директивата за правата на жртвите е инструмент на ниво на ЕУ што се однесува на сите жртви на насилство. Од нејзиното стапување во сила во 2015 година, според оценките на ЕК, Директивата имаше позитивно влијание врз правата на жртвите за пристап до информации и го подобри нивниот пристап до услугите за поддршка. Посебно внимание треба да им се посвети на жртвите со специфични потреби, со цел да се заштитат од секундарна виктимизација, одмазда и заплашување. На овие жртви им се гарантира пристап до специјализирани услуги за поддршка и до посебни мерки за заштита. До ноември 2023 година, сите останати постапки се затворени, освен постапката за Бугарија.

https://ec.europa.eu

ИТАЛИЈА ЗАБРАНИ ПРОИЗВОДСТВО И ПРОДАЖБА НА „КУЛТИВИРАНО МЕСО“

Италија стана првата земја во Европската Унија што го забрани „култивираното месо“, произведено во лабораторија од клетки од животинско ткиво.
Законот кој го одобри Парламентот со закана со високи казни, забранува и опишување на протеините од растително потекло како „месо“.
Многу компании ширум светот продаваат „алтернативи за месо од растително потекло“ кои се рекламираат како решение за етичките прашања околу индустриското земјоделство и решение за животната средина, бидејќи сточарството е една од главните причини за емисиите на стакленички гасови.
Продажбата на „култивирано месо“ во моментов е дозволена во Сингапур и во САД, но не и во ЕУ, иако европските компании собраа средства за финансирање на истражување за тоа. ЕУ го смета „одгледуваното месо“ за „нова храна“ и како такво, како и секој нов производ, треба да добие одобрение за ставање во промет.
Италијанскиот министер за земјоделство Франческо Лолобриџида рече дека „култивираното месо“, „го раскинува благородниот однос меѓу земјата, човекот и работата што нè придружуваше со милениуми и ни овозможи да ја обработуваме земјата“.
Италијанската невладина „Меѓународна организација за заштита на животните“ смета дека новиот закон е непотребен, бидејќи култивираното месо, сè уште не е одобрено за човечка исхрана во Европа и затоа не може да се пласира на пазарот.

https://www.reuters.com

СЕМЕЈСТВАТА СО ЕДНО ДЕТЕ НАЈБРОЈНИ ВО ЕУ

Нешто помалку од една четвртина од скоро 198,5-те милиони домаќинства во ЕУ или 24,3% во 2022 година вклучувале и деца, при што најбројни се семејствата со по едно дете, соопшти Евростат по повод Светскиот ден на детето - 20 Ноември. Според податоците на Евростат 12,1% од домаќинствата во ЕУ биле со по едно дете, 9,3% со по две деца и 3% со три или повеќе деца. Во однос на вкупниот број на домаќинства во ЕУ, тој претходната 2022 година се зголемил за 6,9% во споредба со 2012 година, додека во истиот период процентот на семејствата со деца се намалил за 2,4 процентни поени.
Најголем удел на домаќинства со деца во вкупниот број има во Словачка од 33,9%, по што следуваат Ирска со 32,2 и Кипар со 30,6%. Од друга страна, најмал удел на домаќинства со деца имало во Финска од 18,4%, пред Германија од 20,1 и Холандија од 21,8%.
Од вкупниот број семејства со деца во ЕУ, речиси половина или 49,5% во текот на 2022 година имале само по едно дете, 38,1% по две деца, а 12,4% било со најмалку три деца.
Семејствата со едно дете биле најбројни во сите земји на ЕУ, освен во Холандија, каде најголем процент отпаѓа на семејствата со две деца. Од вкупниот број семејствата со деца во Португалија, Бугарија, Романија, Малта, Литванија, Летонија, Италија, Шпанија и Унгарија над 50% имале само по едно дете.
Семејствата со три или повеќе деца, кои биле најмалубројни во сите членки на ЕУ, нивниот процент е најголем во Ирска од 22,3%, пред Шведска со 21,2 и Финска со 19,0%. Овие семејства биле најмалубројни во Португалија со 6,3%, пред Бугарија со 6,5 и Италија со 7,4%.
Целта на Светскиот ден на детето е да се подигне свеста за заштита и за зголемување на благосостојбата на децата ширум светот.

https://ec.europa.eu/eurostat/

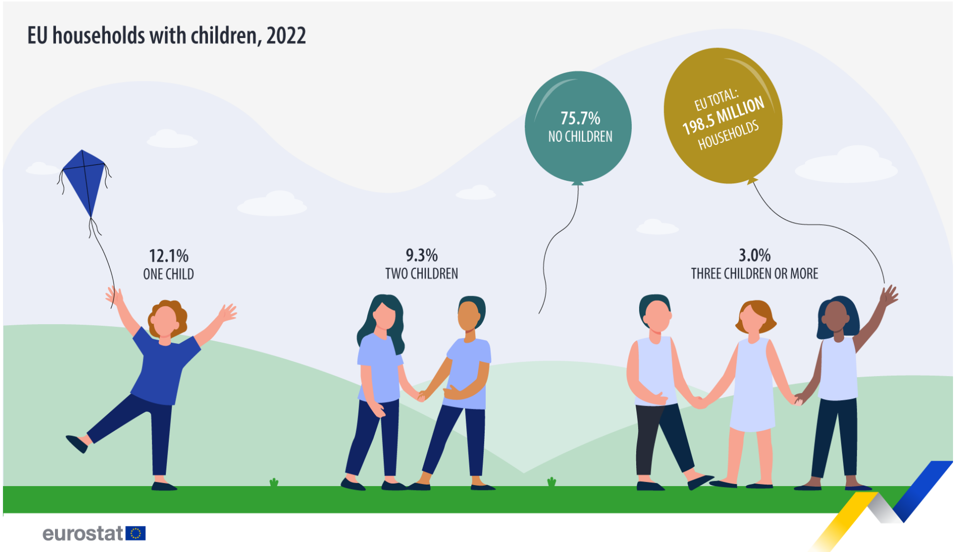

ЕУ КАЛЕНДАР / декември 2023

1. *Состанок на Советот за надворешни работи, 11/12/2023, Брисел;*
2. *Состанок на Советот за општи работи, 12/12/2023, Брисел;*
3. *Самит ЕУ-Западен Балкан, 13/12/2023, Брисел;*
4. *Пленарна сесија на Европскиот парламент, 11-14/12/2023, Стразбург.*

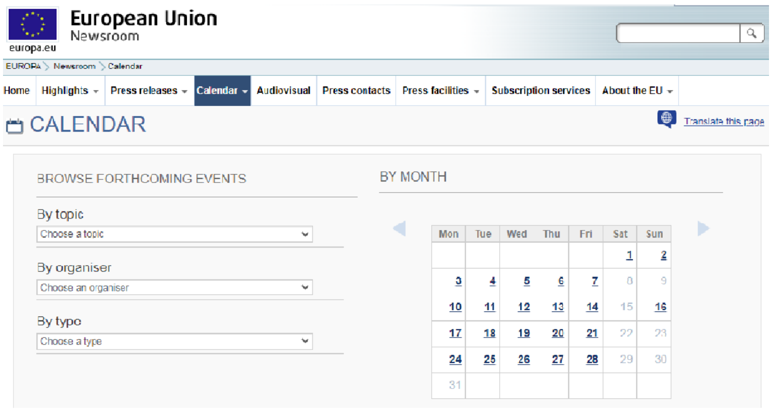

Корисни линкови за електронски публикации на ЕУ:
https://publications.europa.eu/en/home
https://europa.eu/european-union/documents-publications
http://www.europarl.europa.eu/visiting/en/brussels/parlamentarium

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ЕУ ЦЕНТАР НА СОБРАНИЕТО

Адреса: „11 Октомври“ бр. 10, Скопје, 1000

Телефон: +389 2 3 11 22 55 локал 414
Факс: +389 2 3 182 277
Е-пошта: nsei@sobranie.mk
Канцеларија 019

www.sobranie.mk

Во Собранието беше спроведен ИПА Проект за „Техничка помош за Парламентот" во периодот од јануари 2011 до јуни 2012 година, чија општа цел беше зајакнување на институционалниот капацитет на Собранието и со тоа подобрување на неговата транспарентност и одговорност пред граѓаните.
Во рамките на ИПА проектот беше обезбедена финансиска и стручна помош за воспоставување ЕУ центар во Собранието.
Целта на формирањето на ЕУ центарот е на пратениците во Собранието и на Службата да им се обезбеди подобар пристап до информации што се поврзани со ЕУ прашања.
ЕУ центарот организациски е во рамките на Секторот за поддршка на Националниот совет за евроинтеграции и следење на евроинтеграциите.
ЕУ центарот располага со библиотека од книги и публикации од различни области на европските политики.